

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ผลของวิญญูณะ เราต้องมีบุญมีกรรมต่อกัน เราถึงมาเกิดร่วมกันนะ ผลของวิญญูณะ เวลาเราทำบุญกุศล เราพูดถึงชาวพุทธ ทำไมเกิดมากระทบกระทั่งกัน เกิดมามีเวรมีกรรมต่อกัน นี่ผลของวิญญูณะ ผลของวิญญูณะคือว่ามันมาอย่างนี้ มันมีแรงขับอย่างนี้มันถึงมาเกิดร่วมกัน นี่เวลาผู้ทำงาน ทำไมเราไม่เจอเจ้านายที่ดีล่ะ? เจ้านายของเรา ทำไมเจ้านายเราเขาชอบรังแกเรา แล้วทำไมเราไม่เจอล่ะ?

แล้วเจ้านายที่ดีมีไหม? มี.. มีเป็นวาระ เห็นไหม เพราะตำแหน่งหน้าที่การงานมันหมุนเวียนตลอดไป มันก็เวียนไปเวียนมานี้แหละ คำว่าเวียนไปเวียนมา ถ้าเราทำคุณงามความดีไว้ละ นี่บุญกุศล มันถึงคราววิฤตติจะมีคนเจืองานเรา คนเจืองานนะ บางคนพยายามแสวงหาขนาดไหนมันก็ขาดตกบกพร่อง บางคนทำตามธรรมชาติของมัน มันเป็นไปนะ

นี่เวลาพระสารีบุตรไปฟังเทศน์พระอัสสชิจนเป็นพระโศดาบันนะ เป็นพระโศดาบัน เห็นไหม เวลาศึกษากับสังยุชย์ บอกว่า

“นั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ สรรพสิ่งนี้ไม่ใช่”

“ไม่ใช่คืออะไร?”

“ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่”

จนพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะสัญญากันว่าอาจารย์เรานี้ไม่ใช่แล้ว เพราะอะไร? เพราะมันถึงที่สุดแล้วไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ มันไม่มีวันจบ ปฏิเสธว่าไม่ใช่ อะไรก็ไม่ใช่ สักแต่ว่าหมดเลย แล้วมันจะจบลงที่ไหนล่ะ?

สัญญากันไว้ ถ้าเราเจอครูบาอาจารย์เราจะบอกกันนะ ถ้าเราเจอครูบาอาจารย์เราจะคอยเจืองานกัน เพราะ! เพราะพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะปรารถนาเป็นอัครสาวก ได้สร้างบุญ

กุศลมาร่วมกัน คนที่สร้างมาเป็นสมบัติของเขา เห็นไหม นี่ไปเจอพระอัสสชิบิณฑบาตอยู่ กิริยาทำทางมันน่าเคารพเลื่อมใสมาก เข้าไปถามปัญหาใจว่าบวชมาจากใคร?

พระอรหันต์นะ บอกว่า “เราเพิ่งบวช เราเป็นผู้บวชใหม่ เราไม่รู้ธรรมะโดยลึกซึ้ง”

“ไม่ต้องลึกซึ้งหรอก พุคพอเราเข้าใจเท่านั้นแหละ” เพราะพระสารีบุตรสร้างบุญญาธิการมามาก

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า.. ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ให้ย้อนกลับไปแก้ที่เหตุนั้น”

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เหตุคือการกระทำ ทำคือวิบาก นี่สิ่งที่เราเกิดขึ้นมานี้คือผลของมัน ที่เรานั่งกันอยู่นี้เป็นผลของมัน แต่มันมีที่มาที่ไปไง สิ่งที่มีที่มาที่ไปมันจะมีความสัมพันธ์กัน มีความเกี่ยวเนื่องกัน เราถึงต้องตั้งไว้ ตั้งสติของเราไว้ แล้วเราพยายามแก้ไขของเราไป ปัจจุบันธรรม สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้ปัจจุบันธรรม เห็นไหม

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปแก้ที่เหตุนั้น”

นี่พระสารีบุตรแก้ที่เหตุ ความคิดมันมาจากไหน? ความคิดมันมาจากภวาสวะ มาจากภพ มาจากพลังงาน ความคิดมันเป็นผลนะ เป็นวิบากแล้วนะ แต่เหตุที่ให้คิดมาจากไหน? เห็นไหม ย้อนกลับไปเป็นพระโสดาบัน ไปบอกธรรมนี้กับพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเป็นพระโสดาบันมาด้วยกันเลย สองคนว่านี่มีธรรมในหัวใจแล้ว เห็นไหม

ในมุตโตทัยของหลวงปู่มั่น ธรรมถ้าสถิตอยู่ในหัวใจของปุถุชนมันสกปรกไปหมดเลย ธรรมสถิตในหัวใจของพระโสดาบันก็มีความสว่างปลายอุโมงค์ ธรรมในสถิตในใจของพระสกิทาคามี ธรรมสว่างไสวขึ้นมา ธรรมสถิตในใจของพระอนาคามี ธรรมสถิตในใจของพระอรหันต์ นี้วุฒิภาวะของใจระดับมันแตกต่างกันมหาศาลเลย แล้วมันพัฒนาการของมัน

นี่เป็นพระโสดาบัน เห็นไหม ชวนกัน ชวนกันเพราะเห็นแสงสว่างปลายอุโมงค์แล้ว ไปชวนกันว่าเราจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเจออาจารย์แล้ว เจอของจริงแล้ว เราจะไปหาอาจารย์ของเรา นี่ไปชวนสัญญาชัวว่า “บัดนี้พระอรหันต์มีแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าเป็นศาสดา ให้ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” เพราะเขาก็เป็นศาสดา เหมือนกัน ตัณขัยเป็นศาสดาเหมือนกัน

ตัณขัยถามพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะว่า “โลกนี้มีคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก”

“มีคนโง่มากกว่าคนฉลาด”

“ถ้ามีคนโง่มาก เราจะอยู่กับคนโง่ เพราะคนโง่พูดอะไรเขาก็เชื่อ”

คนโง่เรื่องง่าย ๆ คนฉลาด เห็นใหม่ นี่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน คนที่จะไปหาพุทธะต้องมีปัญญา ถ้าไม่มีปัญญามันจับต้องอะไรไม่ได้หรอก มันเป็น นิทาน เป็นคำเล่า เป็นคำบอก แล้วเราไม่มีวุฒิภาวะเราก็จะเชื่อเขาไปหมดเลยหรือ? นั่นคือคนโง่! ถ้าคนฉลาดต้องมีเหตุผล

นี่ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ.. เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดขาว เราว่าดำ แล้วเราพิจารณาว่า ถูกต้องไหม? กาลามสูตรไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อสิ่งใดทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อแม้แต่ครูบาอาจารย์ของเรา ไม่ให้เชื่อ เพราะความเชื่อเป็นศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้หรอก มันต้องเป็นความจริง ถ้าความจริงมัน มีเหตุมีผลของมัน มันต้องถึงที่สุดของมัน เห็นใหม่ นี่แล้วปัจจุบันนี้เราโง่หรือเราฉลาด เราบอกว่าคนโง่โง่มาก แล้วเราโง่หรือเราฉลาดล่ะ?

ถ้าเราฉลาดขึ้นมา เห็นใหม่ นี่เราหาอริยทรัพย์ หาทรัพย์ภายใน เราเสียสละของเรานะ เราเสียสละออกมาเพื่อใจของเรา การเสียสละ เราสละออกไปมันได้อะไรขึ้นมา มันได้ความอบอุ่น ใจนะ คนเรานี้แหละ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ทุกคนจะต้องตายไปข้างหน้า เวลาตายไป ข้างหน้า ใครมีเสบียงไปบ้าง? ใครมีความพร้อม? แต่ถ้าเราได้ทำของเรา เรามีความพร้อมนะ

เราเสียสละของเราที่นี้ เราได้ทำบุญของเราไว้ที่นี้ ทำบุญไว้แล้ว ทำบุญที่นี้แต่ใจมันได้ แล้วใจมันตาย ใจมันขยับเขยื้อนไป ใจมันเปลี่ยนแปลงของมันไป มันจะเกิดสถานะไหนมัน พร้อมใจ คนพร้อมที่จะเดินทาง กับคนไม่พร้อมที่จะเดินทาง อะไรมันมีความสำคัญกว่ากัน เราพร้อมที่จะเดินทางไหม?

นี่เราพร้อมที่จะเดินทางนะ แต่ในการประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ ถ้าเรายังโง่อยู่ เราก็จะ เดินทางไปกับเขา นี่อามิส บุญกุศลเป็นอามิส เป็นสิ่งที่จะทำให้ดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่ถ้าข้ามพ้นทั้ง

ดีและชั่วล่ะ? เราจะไม่เดินทาง เราจะจบสิ้นกันที่นี่ ถ้าเราจบสิ้นกันที่นี่ เห็นไหม เราโง่หรือเราฉลาดล่ะ? ถ้าเราโง่อยู่เราก็ยังเดินทางต่อไป ถ้าเราฉลาดล่ะ? เราฉลาดเราจะไม่เดินทางที่นี่แล้ว เราจะวิมุตตสิสุข จะหยุดอยู่ที่นี้ หยุดอยู่ที่หัวใจดวงนี้

นิพพานมันอยู่ในหัวใจ เห็นไหม “อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสูติ” นี่อาสะเวสิ้นไป จิตตานิ วิมุจจิงสูติ ตัวจิตเป็นตัวนิพพาน นี่ก็ว่านิพพานเข้าอย่างไร? นิพพานออกอย่างไร? นิพพานเหมือนกับมหายาน เห็นไหม ก้าวข้ามพ้นประตูไปก็เป็นนิพพาน อยู่ในปัจจุบันนี้ก็เป็นที่ปูลุชน.. ข้ามพ้นไปจะข้ามที่ไหนล่ะ? ข้ามอย่างไร?

นี่จิตข้ามจิตเข้าไป เราก็อ้างจิตต้องเข้าไปนิพพาน.. จิตเข้าไปไม่ได้ คำว่าจิตเข้าไปคือภาวสวะ ตัวภพ ตัวกิเลส ตัวสิ่งที่เป็นเชื้อไข จะเข้าไปอยู่ในที่ว่างมันก็มีของมันใช่ไหม? จะไปอยู่ที่ไหนมันก็มีของมัน อะไรเข้านิพพาน ถ้าเราเข้าเรามีหรือเปล่า? เราจะไปนิพพานเรามีไหม? มีตัวตนเราไหม? มีความรู้สึกของเราไหม? เราจะเข้านิพพานเรามีไหม? แต่ถ้าทำลายตัวมันล่ะ? ทำลายตัวจิตล่ะ?

ทำลายตัวจิต เห็นไหม อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสูติ.. จิตเป็นนิพพาน ถ้าจิตเป็นนิพพาน นี่ถ้าเรารู้จักถามตัวเอง เวลาเราพูดถึงว่าคนจะติเตียนรณะ ถ้าใครเชื่อว่าเราโง่ เราจะไม่พอใจมากเลย แต่ถ้าเราหาเหตุผลว่าเราโง่หรือเราฉลาดล่ะ? ถ้าเราฉลาดทำไมเราไม่หาอริยทรัพย์ ทำไมเราไม่หาสิ่งที่ดีกับเรา ทุกคนว่ารักตัวเองหมดเลย

คนรักตัวเอง เห็นไหม คุณดูเด็กที่มันเสียหายไปมันก็รักตัวเองใช่ไหม? เวลามันเสพยาเสพติดมันทำลายตัวเองไหม? คนที่เสพยาเสพติดมันแพ้กิเลสนะ แพ้ความต้องการ แพ้สิ่งเร้าแล้วจริงๆ แล้วเขาก็รู้ ทุกคนผู้ที่เสพยาเสพติดเขาก็รู้ตัวของเขา แต่ใจเขาอ่อนแอ ใจเขาไม่มีกำลังสู้กับตัวเอง แต่ถ้าเรานะ เรามีความสู้กับตัวเองได้ คุณอย่างอดบุหรี่ แค่วางมันก็ไม่สูบแล้ว แต่เราก็ขอนิดขอหน่อย มันเป็นไปไม่ได้ เราจะอดทำไมไม่ได้

นี่พระก็เหมือนกัน เวลาพระปฏิบัติ เห็นไหม ชุณฺณควัตร อดนอนผ่อนอาหารนี่อดนอนผ่อนอาหารเพื่ออะไร? อดนอนผ่อนอาหารเพื่อไปทอนกิเลสนะ เรานี้แข็งแรง เรามีพลังงานมาก นั่งนี้สัปหงกหมดแหละ ไขมันในร่างกายมากเลย เล่นกินอาหารเข้าไปสะสมมันอีก แล้วนั่งก็สัปหงกโง่งง

ถ้าเราผ่อนมัน ผ่อนมัน ผ่อนมัน ถ้าไขมันในร่างกายเราน้อยลง ชาติคุณันซ์มันไม่ทับจิต ชาติคุณันซ์ไม่ทับจิตเราถึงต้องมีศีล ๘ ศีล ๘ ไม่กินข้าวเย็น แล้วก็ถือธุดงค์วัตรนั้นมือเดียว แล้วยัง มีเพื่อนอีก จันมือเดียวมากเกินไปอีก จันมือเดียวแล้วยังนั่งสัปหงกอีก เห็นไหม เราอดนอนผ่อน อาหารเพื่อทอนกำลังของกิเลส ไม่ใช่ฆ่ากิเลส การทอนกำลัง การฆ่ากิเลสมันเอาอะไรไปฆ่า

การกินเพื่อชาติคุณันซ์ การกินเพื่อร่างกายนะ กินอาหารไปนี่มันอาหารของร่างกาย กินเข้าไป เพื่อร่างกาย เพื่อความอยู่รอดของชีวิต แต่หัวใจมันกินก่อนเรา มันปรารถนาสิ่งที่ดีๆ ปรารถนาสิ่งที่มันพอใจ มันอยากได้อะไรที่ประณีต เห็นไหม เขากินเพื่อดำรงชีวิต ไม่ได้กิน บำเรอกิเลสมันไง แต่พอเราไปกินบำเรอกิเลส พอเราทอนมันก็เท่ากับเราทอนกิเลส

คำว่า “ทอนกิเลส” มันต้องการ มันอยากได้ เราไม่กิน กินอย่างที่พอดำรงชีวิตเท่านั้น นี่ การอดนอนผ่อนอาหารมันไปทอนกิเลส พอทอนกิเลสไปนี่เราชนะมัน เรามีสติ เรายับยั้งมันได้ เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา.. มีศีล มีความปกติของใจ มีสมาธิคือจิตมันเริ่มทอนกำลังของมัน ทอนกำลังของมัน เรามีอำนาจเหนือมัน มีสติสัมปชัญญะยับยั้งมัน

การยับยั้งจิต เห็นไหม พุทโธ พุทโธ พุทโธนี่นาโน พุทโธ พุทโธ นาโนของจิต จิต สะสมๆ สะสมขึ้นมาเป็นกำลังของสมาธิไง เป็นกำลังของสมาธิแล้วสมาธิมันออกใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้โลกุตตรปัญญา ปัญญาที่เกิดจากไม่มีตัวตน ปัญญาไม่ใช่ของเรานะ ปัญญาเป็นสัง ฆธรรม ปัญญาของเราเป็นปัญญากิเลส

ปัญญาที่เกิดจากเรามันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาเกิดจากข้อมูล ปัญญาเกิดจากฐาน ปัญญา เกิดจากความคิด ปัญญาเกิดจากการผูกมัดของเรา ปัญญาอย่างนี้เขาเรียกโลกียปัญญา ปัญญา ประจำโลก เพราะเรามีชีวิต เพราะเราเกิดมาแล้วเราถึงศึกษาเล่าเรียน เราถึงมีปัญหาขึ้นมา ปัญญา อย่างนี้ เห็นไหม นี่แล้วใครบอกว่าโง่ก็โง่ทรูเขาณะ แล้วเราโง่หรือฉลาดล่ะ?

เพราะอย่างนี้มันเป็นโลกียปัญญา มันเป็นวิชาชีพ มันเป็นวิทยาศาสตร์ คำว่าวิทยาศาสตร์ มันเป็นสูตรทฤษฎีที่ตายตัว วิทยาศาสตร์ เห็นไหม ค่าของมันต้องเป็นอย่างนั้น ส่วนผสมทุก อย่าง นี่สูตรต่างๆ กำหนดออกมาต้องเป็นอย่างนั้น แต่กิเลสมันเป็นอย่างนั้นไหม? เราคำนวณ ออกมาเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ กิเลสมันแซงหน้าแซงหลัง มันอยู่สูงกว่าก็ได้ อยู่ต่ำกว่าก็ได้ อยู่ เบื้องหน้าเบื้องหลัง มันเล็ดลอดไปหมดเลย

สภาวะธรรมมันจะทันกิเลสเพราะอะไร? เพราะจิตมันสงบเข้ามา มันมีหลักการของมัน เห็นไหม สังขาร ธรรมที่เหนือโลก ถ้าโลกก็ปัญญามันเป็นปัญญาตายตัว ปัญญาบนโต๊ะ แต่กิเลสมันอยู่ใต้โต๊ะ มันอยู่เหนือโต๊ะ มันอยู่ท่าโต๊ะ มันเต็มไปด้วยหมดเลย มันหลบ มันซ่อน กิเลสมันฉลาดมาก แต่เราโง่กับตัวเอง แล้วเราบอกเราเป็นคนฉลาด

นี่ถ้าเราฉลาด เห็นไหม ปัญญาครอบงำในกองสังขาร ปัญญาภิเลสทำลายเชื้อใจในหัวใจ ให้เราหาความสุขที่มั่นคง ความสุขที่เป็นจริงนะ วิมุติสุขข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว สิ่งที่เราเป็นความสุขกันนี้สุขเวทนา พอใจ เขาสรรเสริญเยินยอก็มีความสุข ลอยเลยนะ แต่เขาติฉินนินทานี้เจ็บช้ำน้ำใจมากเลย สิ่งนี้เป็นโลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่

เวลาภิกษุเราออกเผยแผ่ธรรม โคนสิ่งใดกระทบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ให้นึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” ในโลกนี้ ในจักรวาลนี้ ไม่มีใครโค่นโลกธรรมรุนแรงเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีฤทธิ์มีเดชทำได้ทุกอย่างนะ แต่เวลาเขาจ้างคนมาค้า เขาจ้างต่างๆ ในสมัยพุทธกาล นี่ท่านคุมใจท่านได้ ท่านไม่รับรู้

พระอานนท์ทนไม่ได้นะ เวลาไปบิณฑบาต เห็นไหม เขาจ้างคนมาค้าว่าสมณะหัวโล้น เป็นอูฐ เป็นลา ค้าค้าที่รุนแรงในสมัยพุทธกาลนะ จนพระอานนท์ทนไม่ไหว บอกหนีเถอะๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระอานนท์

“เธอหนีจากที่นี่ไป แล้วเกิดข้างหน้าเขาค้าอีกล่ะ? แล้วต่อไปข้างหน้าเขาค้าอีกล่ะ?”

คำว่าเขาค้าอีกคือโลกนะ โลกเป็นอย่างนี้ โลกมีการเบียดเบียนกัน โลกธรรม ๘ ติฉินนินทามันเป็นของประจำโลก แล้วเรายู่กับโลก เรายู่กับมนุษย์ เรายู่กับสังคม แล้วสังคมเป็นอย่างนี้ โดยธรรมชาติของมันเป็นอย่างนี้ ถ้าเราไม่รักษาใจเรา เราไม่เข้าใจใจของเรา เราอยู่ในสังคม นี่โง่บ้าบอไป

เราอยู่ในสังคมแต่เราไม่ติดสังคม เรายู่กับโลกแต่เราไม่ติดโลก เรายู่กับเขา แต่เราบริหารจัดการเขา เห็นไหม เป็นดวงตาของโลก เป็นผู้ชี้หน้าเขา แต่เขามีคบอด เขาไม่ยอมรับการชี้หน้า แล้วเขายังติฉินนินทาอีก บอกว่าการเสียสละทำทานมันได้อะไรขึ้นมา มีแต่ของเราสูญหายไป

การสูญหายไปนี่มันเป็นการสูญหายไป เป็นการทำลายความตระหนี่ถี่เหนียว ความตระหนี่ ความมั่งมาก ความหมักหมมของใจ ใจมันเป็นน้ำสกปรก น้ำเสีย แล้วมันมีการรีไซเคิล มันมีการกระทำให้มันสะอาดขึ้นมา การสะอาดขึ้นมาด้วยการสละออกไป การสละออกไปนี่มันเข้ามาทำลายหัวใจของเราให้มีออกซิเจน ให้มีความรู้สึก ให้มีการเสียดสละ ให้มีการอึ้งใจ ให้มีความครึกครื้น ให้มีความรื่นเริง เห็นใหม่

แต่ถ้ามันตระหนี่ถี่เหนียวมันสะสมไว้ในบ้าน โอ้โฮ.. ของเต็มบ้านเลยนะ ของเต็มไปหมดเลย แต่เศร้าหมอง ทุกข์ยาก แล้วของนี่มันมีคุณค่าตรงไหนล่ะ? ของในบ้านเราเต็มบ้านมันมีคุณค่าตรงไหน? กับหัวใจที่มีคุณค่ามาก ถ้ามันไม่มีการสละออกมันจะพัฒนาใจมันได้อย่างไร?

มันพัฒนา เห็นใหม่ นี่ผู้ที่มีปัญญา ถ้าผู้ไม่มีปัญญานี้มันโง่ โง่แล้วยังอวดฉลาด โง่แล้วก็สะสมความคิด สะสมทฤษฎีมานะเป็นมิจฉาทิฎฐิ ถ้าเป็นสัมมาทิฎฐินะ สัมมาทิฎฐิมิจจุยขึ้นของจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้นมีสัมมาทิฎฐิ แล้วบอกว่าเป็นทิฎฐิก็เป็นทิฎฐิ แต่เป็นสัมมาทิฎฐิ ทิฎฐิที่ถูกต้อง ถ้าไม่มีทิฎฐิเลย เราไม่มีความเข้มแข็งเลย เราจะทำธุดงค์ควัตรได้อย่างไร? เราจะเอาชนะกิเลสได้อย่างไร?

กิเลสบอกนี่เป็นอรรถกถาตามนุโยค ทำอย่างนี้จะมีความลำบากเปล่า เราก็เชื่อมั่น เห็นใหม่ แต่ถ้ามีสัมมาทิฎฐิ เราได้ศึกษาปริยัติธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้ว เรามีจุยขึ้นของเรา มันต้องมีจุยขึ้นของมัน มีจุยขึ้นมันก็เป็นความเพียรชอบ ความเพียรชอบคือมีจุยขึ้น แล้วมันขยันหมั่นเพียรของมัน ทำลายของมัน มันทำลายกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป

สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา เห็นใหม่ นี่สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเราแล้วมีสัมมาทิฎฐิ ถ้าไม่มีสัมมาทิฎฐิเลยมันก็เป็นว่างๆ ว่างๆ จี๋ลอยน้ำใจ ไม่มีอะไรเลย เรือไม่มีหางเสือ นี้ออกทะเลแล้วกลับไม่ถูก กลับไม่เป็น ว่างๆ ว่างๆ มันว่างของใคร? ว่างๆ ของเรานะ เรือเรานี้เราจะเอาเข้าฝั่งก็ได้ เราจะออกจากฝั่งก็ได้ มันมีหางเสือ มีใบพัด มีการควบคุม จิตมีการควบคุม มีการกระทำหมดเลย นี่โง่หรือฉลาด?

เราต้องย้อนกลับมาที่เรานะ นี่คนอื่นเขาจะว่าอย่างไรมันเป็นเรื่องของเขา เวลาสัญชัยบอกโลกนี้มีคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก เพราะสัญชัยมันไม่มีเหตุผล ไม่สามารถเคลียร์ปัญหาได้ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ นี่เวลาเทศน์ภคหัตถ์ เห็นใหม่ ธรรมของฆราวาส ธรรมของภิกษุ ธรรมของผู้มีวุฒิภาวะในหัวใจนะ

ผู้ที่มีวุฒิภาวะในหัวใจ คุณติเวลาพระอัสสชิเทศน์สอนพระสารีบุตร เห็นไหม “ธรรม ทั้งหลายมาแต่เหตุ” เราท่องกันนะ เย ธมฺมา นี้ท่องกันปากเปียกปากแฉะ ไม่เห็นเป็นพระ โสคาบันขึ้นมาเลย เวลาพระอนาคามีจะสิ้นถึงกิเลส กำลังสงสัยในหัวใจของตัวอยู่ นี้จะไปถาม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปถามปัญหา ถ้าถามปัญหา ถ้าตอบปัญหามันทำให้ เสียเวลา ไปถามปัญหาเกิดฝนตกมาก น้ำนี้เจ็งนองไปหมดเลย แล้วมันตกมาเป็นจุดเป็นต่อมมัน แดกขึ้นมา

นี่เราก็เห็นทุกวันเลย ฝนตกเห็นเป็นฟองอากาศแล้วมันแตกออก แล้วเราได้อะไร? เพราะ วุฒิภาวะของเรายังไม่ถึง ฐานนี้ ฐานของใจมันยังไม่ต้องการ เหมือนเรานี้ไม่เจ็บไม่ไข้ เราก็ไม่ ต้องการหมอ ถ้าเราเจ็บเราไข้ เราก็แสวงหาหมอ

จิตใจก็เหมือนกัน มันทุกข์มันยากมันก็หาครูหาอาจารย์ จิตใจที่มีพื้นฐาน มีระดับของมัน นะ สิ่งใดที่กระทบมันย้อนกลับหมด เห็นไหม ใจเป็นธรรม มองสรรพสิ่งนี้เป็นสังขธรรมหมดเลย ใจเป็นกิเลสนะ เป็นสังขธรรมมันก็มองเป็นเรื่องของความทุกข์ ถ้าใจเป็นธรรมมองสรรพสิ่ง นี้วุฒิ ภาวะมันเพิ่มใจของเรา ทำใจของเรา เห็นไหม มันฉลาด มันโง่งที่นี้ละ

เรื่องของโลก เรื่องโลกธรรม ๘ มันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ความเป็นจริงของเรา ถ้าเรา รักษาใจเรานะ เราจะเป็นประโยชน์กับเรา นี้ใจโลกุตตรธรรม ธรรมเหนือโลก เหนือทัญญูมานะ เหนือภวาสวะ เหนือภพ แต่ถ้าเป็นธรรมของโลก โลกียปัญญา ธรรมเกิดจากกิเลส ธรรมเกิดจาก อวิชชา แล้วก็ว่ากันไปปากเปียกปากแฉะ มันได้แต่ธรรมะนิยายไป มันเป็นนิยายธรรม แดงกัน ขึ้นมา อ่านแล้วซึ่งใจมาก นิยายธรรมะ แต่ของจริงไม่รู้จัก ถ้ามันเห็นของจริงขึ้นมา มันจะฆ่า กิเลสได้ เราต้องทำของเรา มีสติของเรา เห็นคุณค่าของการตั้งสติ เห็นคุณค่าของการทำบุญกุศล เห็นคุณค่าของการเอาชนะตัวเอง นี่คือนิยามของเรา เอวัง